

Inhoudsopgave

Inleiding

Praat mee met je rechten!

Jonge vluchtelingen

Kinderen in armoede

Gehandicapte kinderen

Jongeren in de jeugdzorg

Inleiding

Dit is een rapport waarin jongeren in Nederland hun mening geven over de rechten van kinderen in Nederland.

Wat zijn de rechten van het kind?

Kinderrechten zijn mensenrechten. Kinderen zijn mensen en dus gelden alle mensenrechten voor kinderen. Kinderen hebben bovendien nog meer rechten. Omdat ze speciale behoeften hebben: aan onderwijs en bescherming tegen mishandeling bijvoorbeeld. Over de rechten van kinderen is een speciaal verdrag gemaakt door de Verenigde Naties, een organisatie waar alle landen van de wereld lid van zijn. In het Verdrag staan afspraken over hoe landen met hun kinderen om moeten gaan en wat de rechten van kinderen zijn.

Wat zijn nu rechten?

De rechten van kinderen zijn allemaal regels over wat je als kind wel mag en niet mag. Ook staat in het verdrag waar ouders voor moeten zorgen en wat de regering moet doen om er voor te zorgen dat kinderen goed kunnen opgroeien. Alle landen die het verdrag ondertekend hebben, hebben zich er bijvoorbeeld toe verplicht er voor te zorgen dat kinderen de ruimte hebben om te spelen en dat kinderen gratis naar school kunnen. Kinderen hebben recht op eten en drinken en een dak boven hun hoofd. Kinderen mogen hun eigen mening zeggen. Als ze ziek zijn, moeten ze naar de dokter kunnen. En ga zo maar door.

In het verdrag staan ook plichten. Als je rechten hebt, heb je ook plichten. Je hebt het recht op je eigen mening waar anderen rekening mee moeten houden. Je hebt de plicht om rekening te houden met de mening van een ander. In het verdrag staan ook de plichten van de regering en ouders en al die andere volwassenen waar kinderen mee te maken krijgen.

Rapporten

In het Verdrag over de Rechten van het Kind staat dat een land iedere vijf jaar een verslag naar het Kinderrechten Comité van de Verenigde Naties moet sturen over hoe het gaat met de Kinderrechten in dat land. Ook organisaties die met en voor kinderen werken kunnen een verslag schrijven en opsturen naar het Comité. En dit geldt ook voor de kinderen en jongeren zelf. Zij zijn immers degenen om wie het allemaal draait. Het Comité van deskundigen gaat over die rapporten in discussie met de regering. Daarna doet het Comité aanbevelingen aan de regering over hoe zij de situatie van kinderen in het land kan verbeteren.

Jongerenrapport

Dit rapport is bedoeld om het Comité van deskundigen te laten weten wat jongeren in Nederland vinden en weten van hun rechten. Het rapport is ook bedoeld voor de jongeren in Nederland zelf.

Het is samengesteld door het Kinderrechtencollectief, waar organisaties als Unicef, de Kinder- en Jongerenrechtswinkels en Defence for Children International deel van uit maken. De Nederlandse overheid heeft meebetaald en meegedacht.

Hoe is het rapport gemaakt

Het liefst wilden we de mening van alle jongeren in Nederland horen, maar dat gaat niet. We hebben wel geprobeerd met zoveel mogelijk verschillende jongeren te praten. Op 20 november 2001 heeft de enquête 'Met praten kom je tot je recht' in het dagblad Trouw gestaan. In totaal hebben 6600 jongeren de enquête ingevuld. Dit gaf ons al een goed beeld wat jongeren vinden van kinderrechten in Nederland. Het resultaat van de enquête vindt je in dit rapport terug.

Voor een aantal scholen hebben we stellingen gemaakt over kindermishandeling, rechten en plichten en stemrecht. Daar hebben 186 leerlingen via Internet op gereageerd. Ook hebben we gesproken met een aantal klassen op een basisschool. Jongeren die meewerkten aan het Nationale Jeugddebate in 2001 hebben ook de enquête ingevuld en opgestuurd.

We wilden graag spreken met kinderen en jongeren voor wie het juist extra belangrijk is dat hun rechten goed geregeld zijn. Kinderen die niet zo gemakkelijk gehoord worden, zoals gehandicapte kinderen, kinderen van wie de ouders niet zoveel geld hebben, kinderen die op een internaat wonen en vluchtelingenkinderen.

Met behulp van de organisatie ATD Vierde wereld die, onder andere, vakanties organiseert voor arme gezinnen, zijn wij in contact gekomen met acht kinderen. Van een deel van de jongeren waren hun ouders aanwezig bij het gesprek. De meesten wisten weinig van kinderrechten dus een groot deel van het gesprek ging over de vraag wat kinderrechten eigenlijk zijn.

Via een school in Utrecht die een horeca opleiding verzorgt voor licht verstandelijk gehandicapte jongeren konden we met ongeveer 11 jongeren praten. Ook deze groep had behoefte aan meer uitleg over kinderrechten in Nederland. Via dezelfde school konden we spreken met 2 meiden die hoogbegaafd zijn. Ook hadden we een gesprek met 6 jongeren die lichamelijk gehandicapt zijn. Deze jongeren zitten in het JongerenInspectieTeam gehandicapte jongeren Utrecht dat door Stichting Alexander in het leven is geroepen. In 2001 hebben deze jongeren het Utrechtse jeugd- en gehandicapten beleid onderzocht.

Om de mening te peilen van jongeren die, om welke reden ook, in een tehuis wonen, hebben we een enquête in House, blad voor tehuisbewoners, geplaatst. 178 jongeren hebben de enquête ingevuld en opgestuurd. Daarna is gesproken met 11 jongeren die bijeen waren in het Jeugdwelzijnsberaad, dat een aantal keer per jaar door de stichting JP 2000+ bijeengeroepen wordt. Al deze jongeren hebben zitting in de jongerenraad van hun instelling.

Jonge vluchtelingen zijn benaderd via Amabel, een ontmoetingscentrum voor alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA's) in Amsterdam en via HVO-Querido, waar de mentoren voor deze jongeren werken. Een gesprek met deze jongeren bleek niet eenvoudig. Angst om met vreemden over hun ervaringen te praten en onbegrip hield hen tegen. Door middel van een video-project waarbij jongeren elkaar ondervroegen is

het ijs gebroken en konden een paar jongeren geïnterviewd worden. Daarnaast zijn een aantal jongeren, in aanwezigheid van hun mentor, thuis geïnterviewd. Door de organisatie Samah is in 2002 met 59 AMA's en jonge vluchtelingen in Amsterdam gesproken. De resultaten van deze gesprekken zijn in dit rapport verwerkt.

Via een onderzoeker werkzaam bij Defence for Children International hebben we kunnen spreken met een meisje dat illegaal in Nederland verblijft. Door haar vertrouwen in de onderzoeker hebben we haar verhaal kunnen optekenen.

Al deze gesprekken hebben we ook verwerkt in dit rapport. De meeste jongeren hebben ook hun ideeën gegeven over hoe het in Nederland nog beter kan worden voor kinderen. Deze ideeën geven we door aan de Nederlandse regering.

Zoveel mogelijk is in dit rapport gebruik gemaakt van informatie uit bestaande rapporten en onderzoeken.

Kinderen en jongeren

Het Verdrag voor de Rechten van het Kind gaat over iedere persoon onder de 18 jaar. Vaak worden personen onder de 12 jaar kinderen genoemd en boven de 12 jaar jongeren. In dit rapport wordt het woord 'kinderen' en het woord 'jongeren' door elkaar heen gebruikt.

Natuurlijk kan in dit rapport niet de mening van ieder kind in Nederland staan. Toch denken we dat door de verschillende manieren waarop we de mening van jongeren hebben gepeild, een goed beeld kunnen geven van de mening van jongeren. We hopen dat het rapport bruikbaar is voor het VN Comité en de Nederlandse regering. Opdat het voor kinderen nog leuker wordt om in Nederland te wonen.

Praat mee over je rechten!

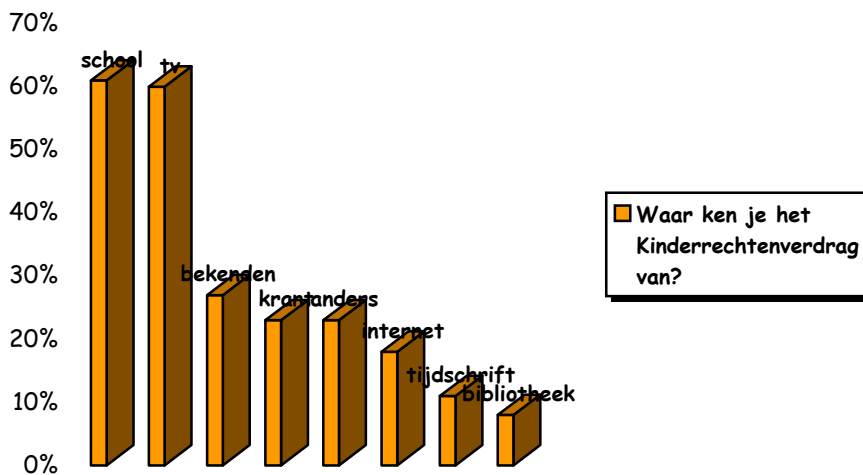
Praat mee over je rechten! Dat was de titel van een enquête, die in 2001 en 2002 onder de aandacht is gebracht van jongeren van 12 -18 jaar in Nederland. De enquête is gestuurd naar scholen en instellingen voor jeugdhulpverlening en stond ook in het landelijk dagblad Trouw.

In totaal hebben 6600 jongeren de enquête ingevuld en teruggestuurd. Op middelbare scholen en basisscholen is in de klas uitgebreider gesproken over kinderrechten en de enquête. Naar aanleiding daarvan hebben een aantal leerlingen gereageerd op stellingen over stemrecht, rechten en plichten en kindermishandeling.

Hieronder vind je de uitkomsten van de enquête.

Ken je rechten

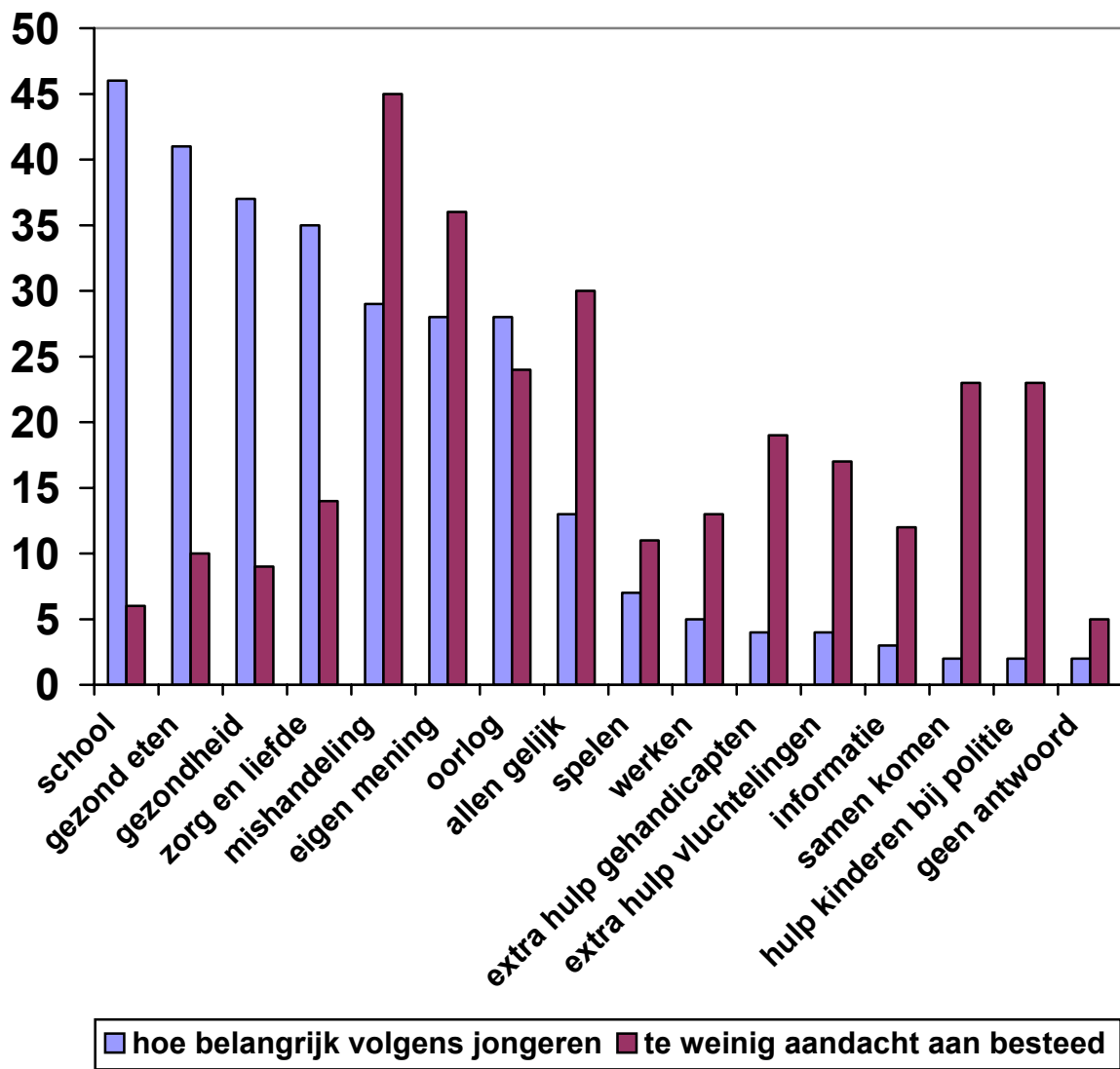
Alle ondervraagde jongeren (100%) weten dat kinderen rechten hebben. 62% procent weet dat er een Verdrag inzake de Rechten van het Kind bestaat. Hoe wisten ze van het Kinderrechtenverdrag?

Jongeren kennen niet alle kinderrechten even goed. In de tabel die hiernaast staat, zie je hoeveel procent van de jongeren bekend is met de verschillende kinderrechten.	Kinderrecht	kent:
	school	99%
	zorg en liefde	96%
	geen mishandeling	95%
	gezondheid	93%
	gezond eten	90%
	eigen mening	90%
	hulp voor gehandicapten	87%
	alle kinderen zijn gelijk	86%
	hulp aan vluchtelingenkinderen	85%
	spelen	84%
	geen slachtoffer van oorlog	84%
	informatie	79%
	geen kinderarbeid	78%
	hulp aan kinderen bij politie	69%
	bij elkaar komen	68%

In de enquête is gevraagd welke rechten jongeren het belangrijkste vinden.

Als belangrijkste werden genoemd het recht om naar school te gaan (46%) en het recht op gezond en genoeg eten (41%). Dat staat in de grafiek hieronder.

En er is gevraagd aan welke kinderrechten in Nederland meer aandacht moet worden besteed. De jongeren mochten telkens maximaal drie rechten aankruisen. In de grafiek hierboven zie je de meest opvallende cijfers.

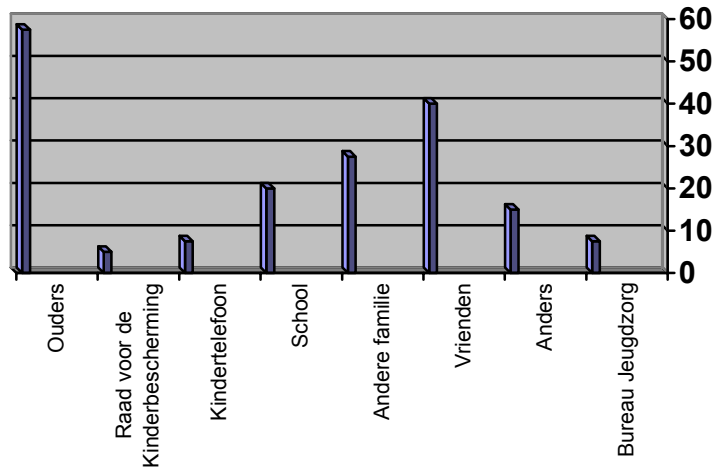
Het volgende valt op:

Volgens de jongeren in Nederland moet er meer gedaan worden om de *mishandeling van kinderen* te stoppen. Ook moet er meer aandacht besteed worden aan het recht van kinderen om hun eigen mening te zeggen.

	Kinderrecht	Voor moeten opkomen
40% van de jongeren heeft wel eens op moeten komen voor een of meer van deze rechten. De rechten waar deze groep jongeren wel eens voor op hebben moeten komen zijn:	eigen mening	40%
	alle kinderen zijn gelijk	30%
	geen mishandeling	20%
	bij elkaar komen	15%
	informatie	15%
	spelen	12,5%
	zorg en liefde	12,5%
	hulp voor gehandicapten	10%
	genoeg eten	7,5%
	school	5%
	gezondheid	2,5%
	hulp aan kinderen bij politie	2,5%
	hulp aan vluchtelingenkinderen	2,5%
	geen kinderarbeid	2,5%
geen slachtoffer van oorlog	0%	

Help, ik heb een probleem!!

80% van de jongeren die de enquête ingevuld hebben vragen om hulp als ze een probleem hebben. Bij wie doen ze dat? De jongeren deden dit vooral bij hun ouders (57,5%) en vrienden (40%). Bij 'anders' werd genoemd: buurman, oma, maatschappelijk werker en de rechter. Niet genoemd werden de kinderrechtswinkels en het Jongeren Informatie Punt (JIP). 20% van de jongeren zoekt geen hulp.

37,5% van deze jongeren geeft aan ook echt iets aan deze hulp te hebben gehad en 42,5% 'een beetje'. 20% zegt helemaal niets aan de hulp te hebben gehad.

Aan alle jongeren is gevraagd: Stel je hebt een probleem. Met wie zou je dan praten? De jongeren antwoordden daar het volgende op (meerdere antwoorden waren mogelijk):

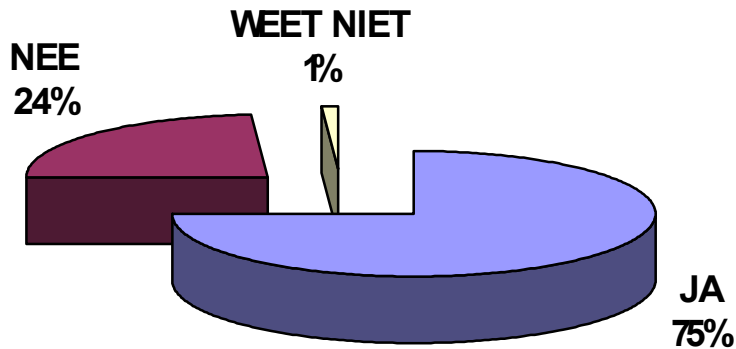
met mijn ouders/verzorgers	73%
met mijn vrienden	60%
op school	27%
met mijn zus/broer/familie	26%
met de Kindertelefoon	13%
met iemand anders	8%
met niemand	5%
met Bureau Jeugdzorg	3%
met de Raad voor de Kinderbescherming	2%
met het JIP	1%
geen antwoord	1%
met de Kinderrechtswinkel	0%

Bij 'iemand anders' werden genoemd: mijn voogd (2%), mijn beste vriendin (2%), neef/nicht en buurvrouw.

Vind je dat je altijd ergens terecht moet kunnen met de vragen die je hebt? 34% antwoordde daarop 'soms wel en soms niet'. 62% vindt dat zij altijd ergens terecht moeten kunnen en 4% van de jongeren vindt dat dat niet hoeft.

Op naar de rechter

In Nederland kunnen volwassenen naar de rechter stappen als ze op willen komen voor hun rechten. Moeten kinderen en jongeren dat ook kunnen?

Meepraten en meebeslissen

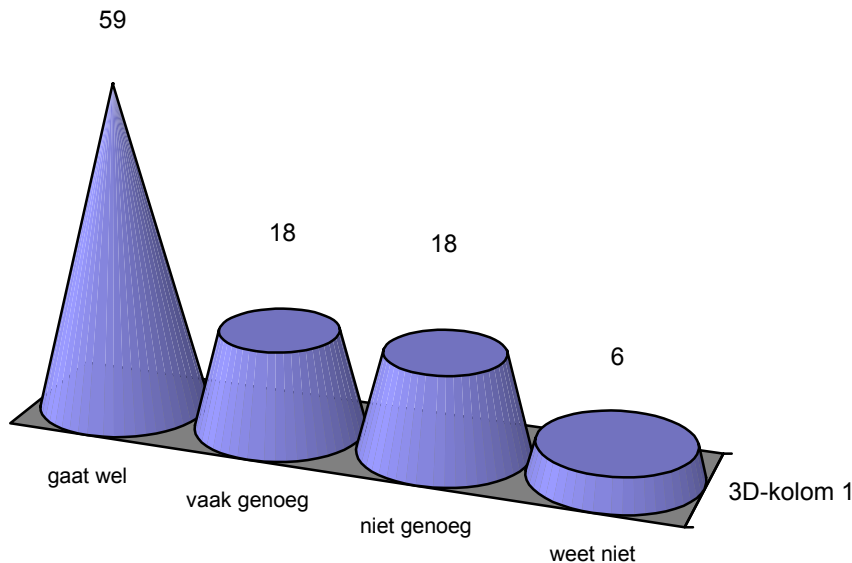
Waarover mag je thuis meepraten of zelfs meebeslissen? Er waren meerdere antwoorden mogelijk. Jongeren mogen meepraten/meebeslissen over:

- ⇒ Kleding / uiterlijk 89%
- ⇒ Schoolkeuze 87%
- ⇒ TV kijken 85%
- ⇒ Vriend(in) 79%
- ⇒ Eten 78%
- ⇒ Vakantie 75%
- ⇒ Bedtijd 66%
- ⇒ Zakgeld 55%
- ⇒ Geloof 47%

Op de vraag of jongeren het gevoel hebben dat volwassenen hen serieus nemen, antwoordden de meesten 'soms' (65%), 26% van de jongeren heeft wel het gevoel serieus genomen te worden en 8% heeft dat niet. 1% beantwoordde deze vraag niet.

Meepraten op school

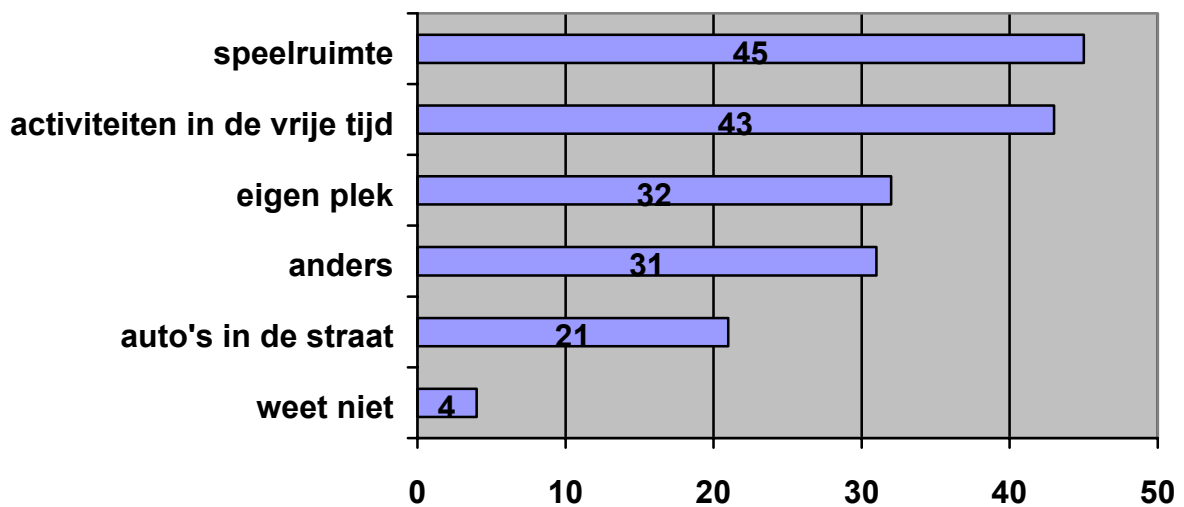
Kun je op school meepraten over te nemen beslissingen? Wordt er naar jouw mening gevraagd en wordt er dan ook naar geluisterd?

"Als je echt jongeren wil laten meepraten dan moet je een partij voor kinderen beginnen. 17-/18-jarigen in de Tweede Kamer zetten, dan heeft het nut, dan kunnen ze meepraten." (opmerking bij de enquête van een meisje, 14 jaar)

Meepraten in de buurt

Voor meepraten en meebeslissen in de buurt geldt dat 26% van de jongeren vaak genoeg het gevoel heeft mee te kunnen praten, 51% geeft aan 'gaat wel' en 22% van de jongeren heeft het gevoel niet betrokken te worden in de buurt. 3% van de jongeren geeft geen antwoord op deze vraag. Waarover wil je meepraten?

Speciale groepen in Nederland

Hoe zijn de rechten geregeld van gehandicapten, gevluchte kinderen, kinderen met problemen thuis, in een tehuis, in de gevangenis, kinderen met ouders met een laag inkomen of een uitkering en langdurig zieke kinderen?

Groep	goed	gewoon	slecht	Weet niet	totaal
Gehandicapte kinderen	60%	30%	9%	1%	100%
Gevluchte kinderen	26%	43%	31%		100%
Kinderen met problemen thuis	37%	50%	13%		100%
Kinderen in een tehuis	24%	59%	17%		100%
Kinderen in een gevangenis	30%	42%	26%	2%	100%
Met ouders met een laag inkomen of uitkering	27%	39%	32%	2%	100%
Langdurig zieke kinderen	46%	31%	21%	2%	100%

Volgens het merendeel van de jongeren hebben gehandicapten en langdurig zieken het goed in Nederland. De overige groepen kinderen (gevluchte kinderen, kinderen met problemen thuis, in een tehuis, in een gevangenis en met ouders met een laag inkomen of uitkering) hebben het voornamelijk 'gewoon'.

Conclusie

In totaal hebben 6600 jongens en meisjes tussen de 10 en 17 jaar meegewerkt aan de Enquête 'Praat mee over je rechten'. Alle jongeren weten dat kinderen rechten hebben, 62% weet dat er een Verdrag over de Rechten van het Kind bestaat.

De jongeren vinden het recht op onderwijs (46%) en het recht op genoeg en gezond eten (41%) de belangrijkste rechten van kinderen. Aan het recht dat geen enkel kind mishandeld mag worden (45%), het recht je mening te zeggen (36%) en het recht dat ieder kind gelijk is (30%) moet volgens de jongeren meer aandacht worden besteed. 40% van de jongens en meisjes heeft wel eens moeten opkomen voor één van de rechten. Dit is vooral voor het recht op je eigen mening zeggen (40%) en alle kinderen zijn gelijk (30%). Bij 20% van de jongeren die wel eens voor een recht heeft moeten opkomen, ging het om mishandeling. Jongeren die daarbij hulp hebben gevraagd hebben dit vooral gedaan bij hun ouders (57,5%) en hun vrienden (40%). 37,5% van deze jongeren heeft ook echt iets aan deze hulp gehad.

In het algemeen zoekt 73% van de jongeren bij een probleem hulp bij de ouders of verzorgers, vrienden zijn een goede tweede (60%). 62% van de jongeren vindt dat zij voor hulp altijd ergens terecht moeten kunnen.

Jongeren in Nederland kunnen thuis vooral meepraten en meebeslissen over hun kleding en uiterlijk (89%) en over hun schoolkeuze (87%). Het geloof scoort daarin met 47% van de jongeren het laagst.

Maar 18% van de jongeren heeft het gevoel dat zij op school vaak genoeg invloed kunnen uitoefenen. In de buurt is dat 26%. De meeste jongeren (65%) hebben in het algemeen 'soms' het gevoel door volwassenen serieus genomen te worden.

En wat vonden de jongeren 4 jaar geleden?

In 1999 is voor het eerst via een enquête aan jongeren gevraagd wat ze vonden van de rechten van het kind in Nederland. Wat zijn de verschillen tussen de antwoorden van toen en de antwoorden van nu?

- 4 jaar geleden wist 98% van de kinderen dat hij/zij rechten had. In 2002 weet 100% van de kinderen dat hij/zij rechten heeft.
- 4 jaar geleden wist 58% van de kinderen dat er een Verdrag over de Rechten van het Kind bestaat. In 2002 weet 62% van de jongeren dat er een Verdrag over de Rechten van het Kind is.
- Wat erg opvalt is het verschil hoe de jongeren van het Verdrag afweten. 4 jaar geleden zei 33% dat ze het via school weten en in 2002 is dat 61%. Dit zou kunnen betekenen dat meer scholen aandacht besteden aan dit thema en het verwerken in hun lessen.
- Er is weinig veranderd in de antwoorden op de vraag welke rechten kinderrechten zijn. De percentages van 4 jaar geleden en van nu liggen dicht bij elkaar.
- Opvallend is dat jongeren 4 jaar geleden genoeg en gezond eten het belangrijkste recht vinden en dit jaar onderwijs. Terwijl onderwijs 4 jaar geleden op nummer 7 stond. Voor de rest zijn er geen opmerkelijke veranderingen.
- Dit jaar vindt 45% van de jongeren dat er meer aandacht gegeven moet worden aan kinderen die mishandeld worden. 4 jaar geleden was dat 14%. De rechten: niet mishandeld worden, je mening mogen zeggen en gelijkheid stonden 4 jaar geleden en nu bovenaan.
- Nu en 4 jaar geleden hebben kinderen wel eens op moeten komen voor dezelfde rechten: niet mishandeld worden, je eigen mening zeggen en gelijkheid.
- Net als 4 jaar geleden gaan jongeren voor advies vooral naar hun ouders. De percentages komen overeen met 4 jaar geleden.
- De antwoorden op de vraag waarover kinderen willen meebeslissen komen nu en 4 jaar geleden overeen. De jongeren vinden het belangrijk om mee te praten over wat er bekeken mag worden op TV, naar welke school ze gaan en welke kleren ze dragen. De percentages van 4 jaar geleden en van nu komen in grote lijnen overeen.
- Ook bij de vraag of ze mee kunnen beslissen op school komen de antwoorden overeen met 4 jaar geleden. De meeste jongeren geven aan dat het 'wel gaat' (59%).
- Ook op de vraag of ze serieus worden genomen door volwassenen liggen de percentages dicht bij die van 4 jaar geleden.

Jonge vluchtelingen

Artikel 22 van het VN Kinderrechtenverdrag:

Kinderen die vluchteling zijn hebben recht op bijzondere bescherming, ook als het kind zonder ouders om de vluchtelingenstatus vraagt. De staat moet zich in dat geval inspannen de ouders op te sporen.

Er zijn in Nederland 15.000 kinderen en jongeren onder de 18 jaar die zonder ouders of andere verzorgers naar Nederland gevlucht zijn om hier asiel aan te vragen. De meeste van hen komen in 2002 uit Angola, Afghanistan en Sierra Leone. Ze kunnen om verschillende redenen niet in hun land blijven, bijvoorbeeld omdat het oorlog is. Het leven in Nederland valt ze zwaar. Ze komen in een vreemd land, met een vreemde taal en moeten hun weg in een vreemde samenleving vinden.

Het gesprek

Om ervaringen van alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA's) en jonge vluchtelingen in dit rapport te kunnen verwerken is met 10 van hen een gesprek gevoerd in een ontmoetingscentrum in Amsterdam en bij hen thuis. Daarnaast heeft de organisatie Samah met 59 AMA's en jonge vluchtelingen gesproken in Amsterdam. De gesprekken gingen over school, thuis, gezondheidszorg, informatie, vrije tijd, toekomst en de samenleving. Ook is er gesproken met een meisje uit Turkije dat illegaal in Nederland verblijft.

School

School is voor de meeste jonge vluchtelingen erg belangrijk. Het zorgt ervoor dat ze overdag iets te doen hebben en een vak leren, voor de toekomst. Maar een groot deel van de jongeren gaat niet school. Dat kan komen omdat ze geen geld hebben om bijvoorbeeld de bus naar school te betalen. Of omdat ze 's nachts niet kunnen slapen en zich dus overdag niet kunnen concentreren in de klas. Jongeren die in een asielzoekerscentrum of in een kleine wooneenheid wonen kunnen vaak door lawaai geen huiswerk maken.

"Ik ga niet vaak naar school, ik heb geen zin, mijn gedachten zijn niet bij de klas, ik krijg geen goed onderwijs." (meisje, 17 jaar)

"Ik vind school erg belangrijk. Ik doe de richting electra en wil daar ook mee verder in de toekomst." (jongen)

Veel jonge vluchtelingen weten niet waar ze terecht kunnen als ze problemen hebben met een docent. Scholen waar vluchtelingen naartoe gaan hebben in principe een vluchtelingencoördinator maar niet alle jongeren weten dit.

"Ik heb ruzie gehad met mijn lerares, ik mag de les niet meer in. Hierdoor heb ik een slecht rapport gehad." (meisje, 17 jaar)

Huisvesting

Sommige jongeren wonen op zichzelf of in een asielzoekerscentrum (AZC). De jongeren die in een AZC wonen zijn niet tevreden over hun huisvesting. Er is veel lawaai en er wordt te weinig schoongemaakt.

"Ik moet een kamer delen met drie andere jongens, rust, privé en slapen is dan onmogelijk." (jongen, 16 jaar)

Het komt voor dat jongeren, zonder dat dat aan hen gevraagd wordt, van de één op de andere dag naar een andere locatie moeten verhuizen. Het is maar de vraag of op die andere locatie ook een school aanwezig is.

"Op mijn OC zat ik op school, ik werd overgeplaats naar een tentenkamp en sindsdien ben ik niet meer naar school geweest." (jongen, 19 jaar)

Er zijn ook jongeren die in een KWE (Kleine Woon Eenheid) wonen. Een KWE is een huis waar de jongeren meestal met z'n vieren wonen. Een jonge vluchteling in een KWE krijgt begeleiding door een mentor. Deze komt in principe een aantal keer per week langs om te kijken hoe het gaat. In de praktijk blijkt dat veel mentoren te weinig tijd hebben om regelmatig langs te komen.

"Ik weet niet wat ik aan mijn mentor moet vragen." (meisje 16 jaar)

's Nachts is er geen begeleiding. Dat betekent dat de jongeren 's nachts alleen zijn. Vooral voor meiden die alleen in een huis wonen kan dat gevaarlijk zijn.

Sommige jongeren geven aan dat het soms lastig is om samen te wonen met andere jongeren die ze eigenlijk helemaal niet kennen en dat er ruzies zijn of dat ze zich ergeren.

"Ik ben niet tevreden over mijn thuis. Alles is niet goed. Ik voel me er gewoon niet thuis." (jongen, 17 jaar)

"Een jongen bij mij in huis is heel vies, dat vind ik erg vervelend!" (jongen, 16 jaar)

"Alles gaat goed thuis. Mijn mentor komt ongeveer 4 keer per week, bijna iedere dag. We praten over heel veel dingen op school ...Ik heb wel vaak problemen met de burens. Dan staat de muziek te hard en dan komt de buurman en de buurvrouw klagen en dat is wel eens vervelend; het is erg gehorig." (jongen, 17 jaar)

Asielprocedure

Iedere AMA of jonge vluchteling heeft problemen met de procedure vanaf het moment dat hij of zij in Nederland is. Het probleem is dat het ontbreekt aan informatie over de asielstatus en de asielprocedure. De jongeren weten niet altijd aan wie ze vragen

hierover kunnen stellen. Het is moeilijk om contact te krijgen met de advocaat. Daarnaast komt het voor dat de advocaat ook niet alles weet over de asielprocedure.

"Ik ben bijna een jaar in Nederland. Ik heb nog nooit met mijn advocaat gesproken. Weet niet hoe het met mijn status gaat." (meisje, 16 jaar)

"Ik weet niet waar ik naar toe moet als ik vragen heb over mijn status. Ik ben hier nu bijna 2 jaar en heb er nog nooit naar gevraagd. Ik denk dat ik het wel aan mijn mentor kan vragen." (jongen, 17 jaar)

Doordat de procedure zo lang duurt en de jongeren zo lang niet weten of ze in Nederland mogen blijven krijgen veel jongeren psychische problemen. Vaak weten ze niet wie hen daarbij kan helpen.

"Ik denk steeds eraan of ik mag blijven. Hierdoor heb ik veel hoofdpijn en denk de hele dag na. Ik weet niet met wie ik over deze problemen kan praten." (jongen, 18 jaar)

"Als ik met een probleem bij de dokter kom krijg ik alleen paracetamol. De dokter luistert niet naar wat ik vertel." (jongen, 17 jaar)

Vrije tijd

De jongeren worden niet beperkt in de manier waarop ze hun vrije tijd willen door brengen. Veel jongeren willen wel leuke dingen doen maar het ontbreekt ze aan de mogelijkheden. Ze hebben geen geld of weten niet hoe ze aan informatie kunnen komen over sport en dergelijke.

"Ik hou heel erg van dansen. Gisteren ben ik voor de eerste keer geweest bij Streetdance." (jongen)

"Ik weet niet wat ik kan doen en ik heb geen geld om iets te doen, daarom slaap ik veel." (meisje 16 jaar)

"Ik ga basketballen of skaten. Ik kan altijd wel skates van vrienden lenen." (jongen)

De Nederlandse samenleving

Nederland verschilt veel van de landen waar AMA's en jonge vluchtelingen vandaan komen. Ze zijn terechtgekomen in een samenleving die in hun ogen bureaucratisch en vaak onbegrijpelijk is.

De jonge vluchtelingen geven aan dat de samenleving soms raar naar hen kijkt. Als ze in Amsterdam zijn valt het niet op dat ze een andere huidskleur hebben, maar als ze in een dorpje zijn kijken mensen hen soms raar aan.

"In een klein dorp lijkt het net of ze nog nooit een zwarte hebben gezien!" (jongen)

De grote stad is individualistisch; het is moeilijk voor sommige jongeren om contact te maken met andere mensen. Veel AMA's en jonge vluchtelingen geven aan dat ze in contact willen komen met Nederlandse jongeren maar ze weten niet hoe dat moet.

"Ik weet niet hoe en waar ik met Nederlandse jongeren in contact kan komen." (jongen, 19 jaar)

"Soms doen de mensen niet zo leuk. Als ik in winkels kom gaan mensen achter me lopen om te kijken of ik niet ga stelen. Dat vind ik vervelend." (jongen)

De jongeren geven soms aan dat ze bij het uitgaan niet in contact met Nederlandse jongeren komen omdat ze niet alle discotheken in mogen.

De AMA's en jonge vluchtelingen weten niet wat hun rechten en plichten zijn in Nederland. Er is niemand die ze daarover informeert.

"Ik weet niet wat ik kan en mag in Nederland." (meisje, 16 jaar)

Toch denken sommige jongeren dat ze dezelfde mogelijkheden hebben als ieder ander in Nederland.

"Ik denk dat ik dezelfde toekomst kan hebben als ieder ander. Iemand heeft een keer tegen mij gezegd: als je echt iets wilt, dan kan dat ook." (jongen)

Een aantal jongeren geeft aan dat ze, zodra het kan, terug willen naar hun eigen land zodat ze hun familie en vrienden weer kunnen zien. Hier in Nederland hebben ze niets.

Ideeën voor de regering

- Vluchtelingen moeten sneller meer duidelijkheid krijgen over hun verblijfsstatus.
- Jonge vluchtelingen moeten informatie krijgen over de asielprocedure en de Nederlandse maatschappij.
- Jonge vluchtelingen moeten meer informatie krijgen over hun toekomstmogelijkheden.

Sommige kinderen en jongeren zijn illegaal in Nederland. Ze hebben geen recht om in Nederland te mogen blijven wonen en krijgen geen verblijfsvergunning. Ze moeten van de Nederlandse regering zo snel mogelijk het land uit. Dat is niet altijd mogelijk en velen blijven in Nederland. Ondergedoken en zonder recht op voorzieningen. Onderwijs en de meest noodzakelijke medische hulp kunnen ze wel krijgen.

Brim (niet haar echte naam) is 16 jaar en woont met 8 mensen in een drie kamer appartement.

Thuisituatie

"Wij wonen in een huis van een Nederlandse man. Het is een heel oud huis. We moeten ons wassen in de keuken, want er is geen andere wasplek. Koken is vreselijk. Je denkt dat als je op de trap loopt het in gaat storten. We hebben wel een WC. We wonen er met 8 mensen en we hebben 3 kamers. Ik heb niet echt de ruimte voor mezelf. Je kunt in het huis geen normaal leven leiden en er is haast geen daglicht en er zijn muizen en kakkerlakken. Ik ben heel erg bang voor kakkerlakken. Het huis is gewoon gevaarlijk. De Nederlandse man wil het huis verkopen of de huur omhoog doen. En dat kunnen wij echt niet betalen. We hebben nog geen nieuw huis.

Ik voel helemaal niks. Ik was 12 toen ik hier kwam, ben nu al 16 jaar en ik heb er helemaal niks van gemerkt. Het lijken wel twee dagen. Soms denk ik dat ik 30 of 40 jaar oud ben, want iedereen met wie ik omga is zo oud. Ik heb geen vrienden van mijn eigen leeftijd. Ik praat met niemand over mijn problemen ook niet met mijn zus of met mijn moeder, ik zeg tegen niemand wat. Mijn moeder en mijn zus hebben genoeg problemen.

De overheid zou voor ons een huis kunnen zoeken. Of geld geven. Als ik geen huis heb, komen we op straat te staan. Ik weet het gewoon niet. We vinden geen nieuw huis."

Gezondheid

"Ik kan wel naar de dokter. Maar de dokters doen gewoon helemaal niks. Ze weten dat we illegalen zijn en ze controleren gewoon niet goed. Kijken ze naar jou en controleren een klein beetje, geven iets kleins en geven altijd hetzelfde. Ik heb een plek op mijn hoofd en ben bij de dokter geweest en ik zei: "Hij wordt dik en doet heel veel pijn en mijn haren gaan altijd vallen." De dokter zei: "Sorry, ik begrijp helemaal niks van je haar. Je moet naar het ziekenhuis gaan, naar een specialist en ik denk niet dat je dat aankan, dat kost veel geld." Een afspraak is 300 gulden. Maar als zij een papier geeft dan kan ik gewoon naar het ziekenhuis, maar de dokter zegt gewoon dat ik het niet aankan. Ze gaat ook eerst altijd aan me vragen of ik werk en hoeveel er werken in de familie.

Als er echt iets gebeurt kan ik niet zomaar naar het ziekenhuis. Ze zeggen "eerst papieren" en als ik dat niet heb willen ze papieren zien van mijn dokter. De dokter geeft dat niet zomaar. Ik woon hier al drie jaar en heb maar een keer voor mijn hoofd een verwijsbriefje van de dokter gekregen. Maar toen ik in het ziekenhuis kwam moest ik eerst 300 gulden betalen. Ik ga gewoon niet naar het ziekenhuis. Het is wel een beetje over gegaan, mijn haren vallen nog wel uit. Het doet nog steeds pijn en het wordt nog wel eens dik.

Om aan het geld te komen gaan mijn vader en mijn broer wel eens werken en ik moet ook wel eens werken.

Als ik naar de tandarts moet dan kan dat op zich wel, maar je moet eerst een afspraak maken met iemand die goed Nederlands kan."

Informatie

"Als ik vragen heb over mijn status dan weet ik niet helemaal waar ik naartoe kan gaan. Wij kunnen niet zomaar een afspraak maken met onze advocaat. Je moet steeds wachten. Dit is al een jaar. Ik heb veel vragen over wat er gaat gebeuren. Er is niemand die mij duidelijk antwoord geeft.

Mensen die hier vandaan komen die zeggen vaak dat ze het ook niet weten. Dat we maar gewoon moeten wachten. Maar als ze echt naar ons verhaal luisteren dan zouden ze er wel iets voor doen. Ik wil dat ze zeggen: "wij zoeken het wel voor je uit", maar dat doet niemand. Al drie jaar wacht ik. En steeds hoop ik elke maand: misschien kunnen we de volgende maand hier blijven en kan ik naar school."

Vrije tijd

"Sporten vind ik heel erg leuk. Vroeger ging ik vaak joggen met mijn broer. En ik hou ook van karate en vechtsport. Ik kan hier niet rennen in Den Haag. Ik ga naar karate, omdat Petra dat geeft. Ik zal niet gaan als andere mensen het geven, dat vind ik lastig. Ik heb hier helemaal niks en ik wil er niet iets bij doen en nieuwe mensen ontmoeten en ze dan weer moeten missen als ik uit Nederland weg moet. Als je hier helemaal niks hebt, illegaal bent, dan wil je gewoon van binnenuit hier niet ergens van gaan houden. Ik kom bij Petra wel omdat ik die heel goed ken."

Rechten

"Recht op informatie vind ik het belangrijkste. Ze geven me geen informatie. Je leeft dan in onzekerheid. Ik vind het belangrijk om iets zeker te weten. Ik wil een ding in mijn leven zeker weten, maar er is niks in mijn leven dat ik zeker weet. Ik wil zeker weten of ik hier kan blijven, dat ik naar school kan gaan.

Gezondheid is natuurlijk altijd het belangrijkste maar aan die denk ik niet meer. Ik zet mijn gezondheid aan de kant. Ik denk alleen maar aan wat er in de toekomst gaat gebeuren."

Nemen volwassenen jou serieus?

"Volwassenen mij serieus nemen? NEEE nooit! Als je bij onze mensen iets zegt, zeggen ze dat je nog te klein bent en dat je eerst moet groeien. Niemand neemt mij serieus, maar om eerlijk te zijn, doordat ik zoveel heb meegemaakt ben ik sneller gegroeid dan andere mensen. Ik probeer als een kind te blijven en wil niet groeien. Dat is zonde."

Maatschappij

"Nederland lijkt wel Turkije. Veel mensen komen uit het buitenland. Er zijn bijna meer illegale mensen dan legale mensen. Als je het aan Nederlanders vertelt worden ze bang."

Je hebt in Duitsland gewoond, is er verschil tussen Nederland en Duitsland als je naar jouw situatie kijkt?

"Heel veel verschil. In Nederland is de zee erg mooi. In Duitsland heb ik hem nog nooit gezien. In Duitsland woonde ik in een dorp, daar hou ik veel meer van. In alle twee landen worden illegale mensen slecht behandeld. Het is gemeen, jullie moeten gewoon duidelijk

zijn. Duidelijk tegen ons zeggen of we mogen blijven of niet. Het kost allemaal tijd. Je leeft maar een keer. Het is zonde. Ik geloof het gewoon niet dat ik hier al 4 jaar woon. Ik kan niet naar school, ik moet die mensen allemaal weer verlaten. Ik kan niet genieten als ik geen papieren heb.

We kwamen naar hier omdat het levensgevaarlijk was voor mijn vader en mijn zus. We kunnen niet terug omdat de kans erg groot is dat ze gedood worden. Ze horen bij de PKK. Ik wil het land nooit zien, ik haat het land!"

Ideeën voor de regering

- Meer duidelijkheid geven aan illegalen in Nederland: wat is de stand van zaken.
- Alle scholen moeten weten dat ook illegale kinderen onder de 18 jaar die in Nederland verblijven recht hebben op onderwijs.
- Dokters moeten mensen die illegaal in Nederland verblijven beter behandelen.

Kinderen in armoede

Artikel 27 van het VN Kinderrechtenverdrag:

Kinderen hebben recht op een passende levensstandaard. Ouders moeten daarvoor zorgen binnen hun mogelijkheden en de staat ondersteunt hen daarbij.

Niet alle kinderen en jongeren in Nederland wonen in een gezin waar genoeg geld is. Er zijn nogal wat families die moeten rondkomen van een minimuminkomen. In 1999 (de laatste keer dat het geteld is) leefde 10,1% van alle kinderen en jongeren onder 18 jaar in een gezin met een minimuminkomen.

Vaak wonen deze kinderen en jongeren in gezinnen die al jarenlang of meerdere generaties lang met armoede te maken hebben gehad. De kinderen krijgen daardoor problemen, op school, thuis, in de buurt, met de hulpverlening, etc.

In 1998 en 1999 is onderzoek gedaan naar kinderen die thuis weinig geld hebben. 54 kinderen en hun ouders zijn geïnterviewd. De kinderen waren allemaal in de leeftijd van 6 tot 16 jaar. De onderzoekers wilden weten wat kinderen merken van het leven in een gezin op de armoedegrens. In het rapport 'Kinderen en armoede' schrijven ze dat sommige van de geïnterviewde gezinnen sociale en materiële tekorten hebben. 70% van de ouders kan niet voldoende kleding kopen, meer dan de helft zegt dat het financieel niet mogelijk is kinderen lid te maken van een club, 80% kan niet op vakantie, meer dan de helft kan geen verjaardagsfeestje geven voor de kinderen, en rondom een kwart kan niet iedere dag een warme maaltijd maken.

De geïnterviewde kinderen lijken de financiële situatie van het gezin waarin ze leven meestal te accepteren als een feit, al vallen hen de verschillen tussen thuis en andere gezinnen wel goed op.

Het gesprek

Voor deze jongerenrapportage is er gesproken met acht kinderen van 8 tot 17 jaar die in gezinnen wonen die al langere tijd op het bestaansminimum wonen. De gesprekken zijn gevoerd aan de hand van vragen, stellingen en een quiz. De gesprekken concentreerden zich op onderwerpen die de kinderen nauw aan het hart liggen: pesten, discriminatie, school en schoolkeuze, situatie thuis en sport.

Algemeen

De kinderen beseffen wel dat ze in gezinnen wonen waar de ouder (s) het niet zo breed hebben. Maar geen enkel kind zegt dat het gebrek aan geld hun leven overheerst. Er zijn wel andere problemen waarmee ze te maken krijgen en waar ze over willen praten: weinig school mogelijkheden, slechte begeleiding op school, slechte buurt, problemen met hulpverlening... De meeste kinderen die we spraken zitten op speciaal onderwijs of een school waar ze extra begeleiding krijgen.

Op de vraag wat ze ervan merken dat hun ouder(s) het thuis niet zo breed hebben komen verschillende antwoorden:

"Als je dingen wilt kopen dan kan dat niet zomaar." (jongen, 15 jaar)

"Ik kan niet zomaar nieuwe kleren kopen. Bijvoorbeeld een nieuwe broek. Ik vraag het bijvoorbeeld en dan heeft mijn moeder geen geld en dan vraag ik het over een maand weer en dan kan het wel." (meisje, 12 jaar)

"Af en toe kunnen dingen niet. En dat vind ik wel vervelend. Bijvoorbeeld een Furby. Verder niets." (meisje, 11 jaar)

"Er komen op school regelmatig kinderen met scheuren in hun kleren of kinderen die drie dagen in dezelfde broek lopen. In het gespreksgroepje 's ochtends wordt er over dit soort zaken gesproken met ons. Ook wel eens over eten, over hoeveel je eet." (jongen, 15 jaar)

"Mijn moeder doet er alles aan om mij goede kleren te geven.... ik mag alles.... Valt het jou dan op dat ik arm ben?" (meisje, 14 jaar)

De vakantieperiode is voor kinderen in de schoolgaande leeftijd het moment dat ze het gebrek aan geld het meest duidelijk en pijnlijk ervaren:

"Ik zou wel graag op vakantie willen gaan. Naar waar het altijd mooi weer is, Canarische eilanden ofzo. Of Denemarken, ergens waar het leuk is. Maar..ik heb toch geen geld." (jongen, 15 jaar)

De kinderen zitten bijna allemaal op sport. Er zijn fondsen waar ouders bij aan kunnen kloppen als er niet genoeg geld is om een kind te laten sporten. Niet alle ouders zijn hiervan goed op de hoogte. Bovendien verschilt het per gemeente hoeveel geld er beschikbaar is voor ouders die hun kinderen willen laten sporten.

"Kinderen moeten meer recht hebben om op een sport te kunnen die ze leuk vinden. Sommige sporten zijn niet te betalen. Of te ver weg om er heen te gaan en er is dan geen geld om de reis ernaartoe te betalen." (meisje, 15 jaar)

Welke groep kinderen heeft het in Nederland moeilijk en verdient extra aandacht van de overheid?

De kinderen noemen een aantal groepen kinderen in de maatschappij waar meer aandacht voor zou moeten zijn. Ze noemen allemaal gehandicapte kinderen of ernstig zieke kinderen. Geen van hen geeft aan dat kinderen die in gezinnen wonen met weinig geld extra aandacht nodig hebben.

"Er zou een speciale dag voor gehandicapte kinderen georganiseerd moeten worden. Dat ze ergens speciaal naartoe kunnen, dat ze het gevoel krijgen dat ze weer normaal mens zijn. Meestal hebben die mensen tekortkomingen, er moet meer aandacht voor zijn." (meisje, 13 jaar)

Andere groepen kinderen die genoemd worden zijn kinderen die gepest worden, gevluchte kinderen en allochtone groepen kinderen.

"Bij ons in de straat zitten ook buitenlanders en daar zitten ze gewoon stenen naartoe te gooien enzo. Die mensen kunnen er toch ook niets aan doen dat ze uit hun land weg moesten?" (meisje, 12 jaar)

"Een meisje uit mijn klas die uit het land van Osama bin Laden komt, daar wordt ze mee gepest. Ze zeggen: moet je Osama bin Laden niet helpen? Dat vind ik heel sneu. Ze wordt gepest met d'r kleding, met d'r haar." (meisje, 15 jaar)

Welke groep kinderen heeft het in Nederland wel goed?

Deze vraag wordt direct op henzelf betrokken. Eigenlijk vinden ze dat ze het zelf wel goed hebben. Hun ouders zorgen voor hen. Natuurlijk zijn er dingen die beter kunnen maar over het algemeen hebben ze het goed.

"Wij hebben, ik heb, het wel goed." (jongen, 15 jaar)

"Ik mag eigenlijk wel alles doen wat ik wil. Met mij gaat eigenlijk alles wel goed. Er zou wel meer geld thuis mogen komen...als dat er is dan is alles wel helemaal goed." (meisje, 12 jaar)

De buurt

Een aantal van de kinderen wonen in een afbraakbuurt. De buurt zal binnen enkele jaren afgebroken worden. Speelmogelijkheden voor kinderen zijn al eerder afgebroken en er wordt voorlopig niet in iets nieuws geïnvesteerd. Dit houdt de kinderen zeer bezig; met name omdat ze nu gedwongen thuis zitten.

"Bij mij is het niet leuk in de buurt. Voor de kinderen van mijn zusje's leeftijd (8 jaar) is er niets. Er stond eerst een soort basketbal ding maar dat is nu weggehaald. Ik zit ook heel erg veel binnen. Het is niets aan bij ons in de buurt. Er zijn wel vaak feesten. Ik vind de buurt steeds onveiliger worden." (jongen, 15 jaar)

"Ik zit altijd met een groep kinderen op het bankje of in het stationshokje. Soms mogen we daar dan niet zijn en dan gaan we weer weg." (meisje, 12 jaar)

Pesten omdat je anders bent

Slachtoffer worden van pesterijen op school en in de buurt. Deze kinderen hebben er allemaal wel mee te maken (gehad). Soms omdat ze er anders uitzien qua kleding, soms omdat ze naar andere scholen gaan dan de rest van de buurtkinderen. Het is een kwetsbare groep kinderen die een gemakkelijk doelwit is.

"Er wordt naar je gekeken of je merkkleding, nette kleding draagt. Als je een scheurtje in je jas hebt, dan word je daar direct over aangesproken; heb jij geen fatsoenlijke jas?" (meisje, 17 jaar)

Een moeder, aanwezig bij het gesprek, geeft aan dat mensen soms heel gek reageren als je zegt dat je in de bijstand zit. Mensen kijken je met de nek aan. Ze geeft aan dat ze het erg vindt als ze nagewezen wordt terwijl haar kinderen erbij zijn. Maar haar dochter zegt: *"Weet je: I don't care!"*

Ze komen op voor kinderen die gepest worden, zoals kinderen met een andere huidskleur. Soms ook als dat betekent dat ze zelf weer slachtoffer worden. Wat zou er moeten veranderen? De school zou veel meer moeten doen; de meesters en juffen zouden beter moeten opletten en kinderen moeten aanspreken op hun gedrag. Kringgesprekken over pesten en er anders uitzien kan helpen. Ook de rol van de ouders is belangrijk.

"Mij boeit dat pesten niet zo. Ik had eens een mooie nieuwe broek, die veel geld kostte. Daar had ik hard voor gewerkt. Ik had de broek aan op een disco feestje. Toen zeiden ze wel: dat is een mooie broek. De volgende dag had ik mijn oude broek weer aan." (meisje, 15 jaar)

Inspraak

Heb je de mogelijkheid om mee te praten thuis, op school, in de buurt? Een aantal van de geïnterviewde kinderen zitten op ZMLK (Zeer Moeilijk Lerende Kinderen)/ZMOK (Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen) scholen, voor kinderen die niet goed kunnen leren of concentratieproblemen hebben. Traditiegetrouw zijn dit niet de kinderen die actief meedoen aan participatieprojecten.

De meeste kinderen geven aan thuis over de meeste dingen mee te kunnen praten.

"Wij gaan niet op vakantie, dus waarom zou je erover praten. Maar we praten wel over dagtochtjes." (jongen, 15 jaar)

Ook in de buurt wordt naar hun mening gevraagd.

"Ik heb een keer meegepraat in de buurt; ik heb gezegd dat ik het niet leuk vind dat onze huizen worden afgebroken, we hebben hier vrienden in het trappenhuis, en het is zonde om de gebouwen af te breken." (jongen, 15 jaar)

"Er moest in de buurt een nieuw centrum gebouwd worden en toen werd er naar je mening gevraagd. Er werd naar de kleuren gevraagd: welke kleuren, welke vorm. Ze hebben geluisterd, het is een vrolijk iets geworden." (meisje, 14 jaar)

Maar toch hebben de kinderen het idee dat ze niet serieus worden genomen.

"We worden niet serieus genomen in de maatschappij. Niet door leerkrachten, niet door mensen die op straat lopen. Stel: je zit in een bus naast een man en die legt zijn hand op je been en je vraagt drie keer of ie daarmee wilt ophouden en hij doet het niet. En dan ga je slaan en hij luistert nog niet. En je loopt naar de chauffeur om het te vertellen en die gelooft je ook niet zo gauw." (meisje, 17 jaar)

Ideeën voor de regering

- Luister naar ons - laat ons meepraten over het regeringsbeleid. Neem ons serieus.
- Meer speelplekken in de buurt, niet zomaar alles afbreken zodat kinderen nergens meer terecht kunnen.
- Meer geld voor zorg aan gehandicapte kinderen.

Gehandicapte kinderen

Artikel 23 van het VN Kinderrechtenverdrag:

Gehandicapte kinderen hebben recht op bijzondere zorg, die gericht is op een zo zelfstandig mogelijk bestaan en volwaardige deelname aan de samenleving.

Het gesprek

Voor dit rapport is er met een aantal groepen jongeren gesproken. Ten eerste met 14 jongeren in de leeftijd van 11 tot 19 jaar die licht verstandelijk gehandicapt zijn en naar het speciaal onderwijs gaan.

Daarnaast is er gesproken met 6 lichamelijk gehandicapte jongeren die wel ouder zijn dan 18 maar daarom juist goed konden praten over de moeilijkheden die zij hebben moeten overwinnen om hun draai in de maatschappij te vinden. Deze jongeren vormen een JongerenInspectieTeam. Een JongerenInspectieTeam is een groep jongeren die zelf een onderzoek voorbereidt en uitvoert over lokaal jeugdbeleid. Dit team onderzocht in 2001 het jeugd- en gehandicaptenbeleid van Utrecht.

Verder is er gesproken met 2 jongeren die hoogbegaafd zijn en daardoor veel problemen ondervinden op school.

Logischerwijs werd er met name gesproken over dat waar veel jongeren nog steeds de meeste tijd doorbrengen: de school.

"Ik vind het belangrijk dat alle kinderen gelijk zijn. Gehandicapten die tellen gewoon mee, je moet verder kijken. Vroeger keek je raar naar die mensen, maar het zijn ook gewoon mensen. Ze hebben eigenlijk extra aandacht nodig." (leerling speciaal vervolgonderwijs voor moeilijk lerende kinderen)

School

Een aantal jongeren zitten op ZMLK (Zeer Moeilijk Lerende Kinderen)/ZMOK (Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen) scholen, voor kinderen die niet goed kunnen leren of concentratieproblemen hebben. Zowel ouders als jongeren hebben het gevoel dat deze jongeren door de maatschappij minder serieus worden genomen en er voor hen minder kansen zijn om zich volledig te ontwikkelen. Ten eerste zijn er, volgens de jongeren, maar een paar scholen in Nederland waar jongeren met grote leerproblemen een beroepsopleiding kunnen volgen. Jongeren die te ver van zo'n school wonen vallen buiten de boot. Ten tweede wacht er voor de jongeren die op de laagste niveaus les krijgen geen diploma. Dit betekent dat ze toekomstige werkgevers geen diploma kunnen laten zien terwijl er toch om gevraagd wordt.

"Ik wil graag dierenverzorgster worden, maar daar heb je een diploma voor nodig, die kun je op mijn school niet halen. Ik kan hier ook geen stage doen, dan moet ik naar een andere stad en dat wil de school niet betalen (kost extra). Nu moet ik stage doen in een winkel, maar dat vind ik niet leuk." (meisje, 17 jaar)

"Ik wil graag kok worden. Maar ik kan niet goed leren. Op mijn niveau kun je alleen maar leren voor koks-assistent. Ik hoop dat ik na deze school toch nog verder kan leren. Ik kan het best, het moet alleen wat langzamer bij mij." (jongen, 17 jaar)

"Als er een politieke discussie is tussen de jongeren en de gemeente dan worden wel jongeren van het hoger voortgezet onderwijs uitgenodigd, maar jongeren van het speciaal onderwijs niet. Dus die scholen, die jongeren tellen niet mee. Hoe weet een gemeente dan wat deze jongeren nodig hebben?" (meisje, 17 jaar)

Naast de groep kinderen die veel moeite hebben met leren staat een groep kinderen die hoogbegaafd zijn en zich niet in het regulier onderwijs kunnen handhaven. Sommige van de hoogbegaafde kinderen kunnen het op de gewone basisschool en middelbare school uithouden maar steeds meer kinderen stoppen met school. In Nederland zijn twee scholen speciaal geschikt voor hoogbegaafde kinderen.

"Ik heb dus tien jaar of zo op een normale school gezeten. En ik heb daar ontzettend veel problemen gehad, en nu ga ik dus gewoon niet meer naar school. Maar toch zit ik nog met die leerplicht-wet en moet ik naar school. Nu zijn ze het aan het regelen, maar ik heb voor zoveel dingen wel een diploma nodig. Ik wil arts worden en ik zou graag alleen die vakken willen doen die ik daarvoor nodig heb. Maar dat kan niet, het moet allemaal volgens de regeltjes." (meisje, 14 jaar)

"Ik heb er moeite mee om in de klas te zitten. De overheid zou qua leerplicht soepeler moeten zijn met kinderen die buiten het systeem zitten." (meisje, 13 jaar)

"Het is vooral moeilijk om met de hele groep mee te doen, precies doen zoals de rest. Nou, ik ben dus anders, soms gaat het sneller, soms gaat het langzamer en het is gewoon anders dan de gemiddelde leerling. Dus dat gaat heel moeilijk." (meisje, 14 jaar)

Lichamelijk gehandicapte jongeren kunnen naar gewone scholen of speciale scholen. Over het algemeen vinden ze het prettiger om naar het regulier onderwijs te gaan omdat je daar gedwongen wordt sneller te integreren in de maatschappij. Ook leer je op deze manier andere jongeren kennen die geen handicap hebben. De kwaliteit van het onderwijs is soms beter op een speciale school omdat de klassen kleiner en gespecialiseerder zijn.

"De overstap van speciaal onderwijs naar regulier onderwijs is erg groot. Er is geen overgang. Opeens moet je alles zelf regelen, zoals bepaalde aanpassingen en zo." (meisje, 19 jaar)

"Er moet op een gewone school meer ondersteuning komen. Als je altijd naar een speciale school bent gegaan dan ben je niet goed voorbereid op de stap naar de maatschappij." (meisje, 18 jaar)

Uit het rapport van het JongerenInspectieTeam Gehandicapte jongeren Utrecht

(Amsterdam, oktober 2001) blijkt dat jongeren het gevoel hebben dat ze op de speciale school klein gehouden en teveel beschermd worden. Andere nadelen die volgens het JongerenInspectieTeam aan het speciale onderwijs kleven:

- Het niveau is lager en het tempo is lager
- Als je te lang in het speciaal onderwijs zit, kom je er niet meer uit. Er is geen stimulering richting regulier onderwijs
- Hiërarchische structuur
- Je leert niet om zelfstandig te zijn
- Je wordt niet op waarde geschat; een lage inschatting van kwaliteiten, sterke kwaliteiten worden niet gestimuleerd
- Er wordt weinig gedaan om je handicap te accepteren

Maar er zijn ook jongeren die liever wel naar het speciale onderwijs gaan:

"Eerst zat ik op een gewone basisschool. Maar toen begon ik steeds meer last te krijgen van mijn benen en werd het steeds moeilijker om de drempel over te komen. De lessen gingen te snel; het werd moeilijker om te schrijven. Je krijgt niet voldoende aandacht op een gewone school want je bent maar 1 gehandicapte tussen de vele niet gehandicapten." (meisje, 20 jaar)

"Ik ging eerst naar de MBO. Maar ik ging steeds slechter zien. Ik werd toen door de directeur verdacht van drugsgebruik. Op een gegeven moment kon ik door mijn handicap helemaal niet meer naar school." (jongen, 23 jaar)

Informatie

De lichamelijk gehandicapte jongeren geven aan dat het vinden van informatie voor hen moeilijk is. Veel informatie is niet beschikbaar in braille.

"Folders zouden meer in braille geschreven moeten worden." (meisje, 21 jaar)

Informatievoorzieningen zijn moeilijk bereikbaar in een rolstoel. Ook zijn deze jongeren niet bekend met het bestaan van bepaalde instellingen.

"Er zou meer informatie moeten komen over subsidie-regelingen voor gehandicapten. Het moet duidelijk worden hoe je een subsidie kunt krijgen." (meisje, 21 jaar)

Jongeren die naar speciaal onderwijs gaan, dienen vaak zelf uit te vinden welke scholingsmogelijkheden er zijn. Niet iedere jongere heeft daartoe de mogelijkheid.

De maatschappij

Over het algemeen vinden de jongeren dat de maatschappij niet genoeg rekening houdt met gehandicapten. Een voorbeeld is dat voor de toegang tot openbare ruimte, openbare gebouwen en winkels lichamelijk gehandicapte jongeren afhankelijk zijn van aanpassingen of mensen die hen willen helpen.

"Vaak kan je met je rolstoel niet de winkels in omdat er een hoge drempel is. Ze nemen niet eens de moeite om een plank neer te leggen!" (meisje, 18 jaar)

"Als ik in mijn rolstoel zit en ik kom de drempel niet op, dan sta ik op en sleur mijn rolstoel over de drempel, dan moet je ze eens zien kijken." (meisje, 18 jaar)

Pesten komt regelmatig voor.

"Ik moest met een speciaal busje naar school. Dat vond ik heel erg want dan konden alle kinderen uit de buurt zien dat ik naar een andere school ging, dat er iets anders is aan mij." (jongen, 15 jaar)

"Als ik na word gekeken, kijk ik terug, 'kun je het zien', dan je middelvinger opsteken." (meisje, 21 jaar)

"Soms denken ze dat je geestelijk niet in orde bent. Spreken ze de begeleider aan." (lichamelijk gehandicapt meisje, 21 jaar)

Een voorlichtingscampagne over gehandicapte mensen, georganiseerd door de overheid, kan andere mensen bewust maken van de positie van gehandicapten in de maatschappij.

"Wij zijn normale mensen. Er zou een bewustwordingscampagne moeten komen, die er voor moet zorgen dat er meer respect gecreëerd wordt in de maatschappij voor gehandicapten." (meisje, 18 jaar)

Als de overheid nieuw beleid maakt voor gehandicapte jongeren dan zouden gehandicapte jongeren daarbij betrokken moeten worden.

Ideeën voor de regering

- Op de MLK-scholen moeten meer opleidingen komen, zodat leerlingen meer keus hebben en kunnen doen wat ze leuk vinden.
- Er moeten meer scholen komen waar onderwijs wordt gegeven aan jongeren die moeilijk leren. Ook deze jongeren moeten een waardevol vakdiploma kunnen halen.
- Er moeten meer scholen komen waar hoogbegaafde jongeren onderwijs kunnen volgen.
- Er moet een campagne komen die mensen meer respect voor gehandicapte mensen bij brengt.
- De toegang tot informatie voor gehandicapte jongeren moet beter.

Jongeren in de jeugdzorg

Artikel 20 van het VN Kinderrechtenverdrag:

Een kind dat tijdelijk of blijvend niet in het eigen gezin kan leven heeft recht op bijzondere bescherming, in de vorm van plaatsing in een pleeggezin, kafalah volgens Islamitisch recht, adoptie of plaatsing in een kindertehuis.

Artikel 25 van het VN Kinderrechtenverdrag:

Kinderen kunnen met het oog op hun verzorging, bescherming of behandeling, uit huis geplaatst worden; de noodzaak daarvan wordt periodiek gecontroleerd.

De jeugdzorg is opgezet voor jongeren met problemen op school, thuis of op straat. Om te kijken of de jeugdzorg in Nederland goed functioneert is in 2001 een grootschalige enquête gehouden onder de jongeren. De mening van de jongeren is van belang bij het maken van een nieuwe wet over de jeugdzorg. In deze wet staat dat er per provincie in Nederland een Bureau Jeugdzorg komt waar jongeren bij problemen om hulp kunnen vragen. Het Bureau Jeugdzorg kijkt dan welke instelling een jongere kan helpen. De Grote Jeugdzorg Enquête is opgezet door Stichting de Ombudsman, het Landelijk Overleg Kindertelefoons en de Landelijke Vereniging van Kinder- en Jongerenrechtswinkels. De enquête is in 2001 verschenen in twee dagbladen (het Algemeen Dagblad en Trouw), op internet en is verspreid op middelbare scholen, jeugdzorginstellingen en de instellingen van de initiatiefnemers.

In totaal waren er 2141 inzenders: waaronder 854 jongens en 1283 meisjes. De conclusies:

- **Hulp dicht bij huis:** als het niet goed gaat met een jongere dan zal hij of zij eerder hulp vragen aan mensen in de directe omgeving, ouders, vrienden, familie enz... Jongeren die al eerder met Bureau Jeugdzorg in aanraking zijn gekomen zullen sneller nog een keer hulp bij hen vragen.
- **Geen idee:** naast de 'hulp dicht bij huis' weten veel jongeren niet waar ze anders hulp kunnen krijgen. Er lijkt een taboe sfeer te hangen rondom jeugdzorg.
- **Een plek om te praten:** jongeren hebben behoefte aan een veilige plek waar ze over hun problemen kunnen praten. De jongeren willen alleen hun verhaal vertellen wanneer ze niet bang hoeven te zijn voor ingrijpende maatregelen van een hulpverlener van buitenaf.
- **Gezinssituatie en zelfstandig wonen:** jongeren wonen het liefst in een gezinssituatie en als het even kan zelfstandig. Van de jongeren die eerder in aanraking zijn gekomen met Bureau Jeugdzorg heeft een hoog percentage in een internaat gezeten en zij geven aan dat dat verre van ideaal is en benadrukken het belang van pleegzorg.
- **Onbekendheid van het Bureau Jeugdzorg:** het Bureau Jeugdzorg is bij 60% van de jongeren die de enquête hebben ingevuld onbekend!
- **Een Bureau Jeugdzorg moet volgens jeugdigen voldoen aan de volgende kenmerken:** het moet makkelijk bereikbaar zijn, er moet een telefonisch

spreekuur zijn, jongeren moeten zich op hun gemak kunnen voelen, de jeugdige wil zelf kunnen bepalen met wie hij/zij spreekt.

- **Jongeren willen meedenken en meebeslissen over een oplossing van hun problemen:** 90% van de jongeren wil meebeslissen en meedenken over de behandeling of oplossing die goed voor hen is.
- **Jongeren willen geïnformeerd worden over hoe de hulpverlener te werk gaat:** jongeren willen geïnformeerd worden over welk hulpverleningstraject de hulpverlener met hen voor ogen heeft. Jongeren willen serieus genomen worden en met de informatie zelf wat doen.
- **Jongeren willen weten welke bevoegdheden en taken een hulpverlener heeft bij het nemen van beslissingen voor hen:** jongeren hebben geen duidelijk beeld van de bevoegdheden van een deskundige in het hulpverleningsproces. Zodra een jongere in contact komt met een hulpverlener, moet de hulpverlener duidelijk zijn bevoegdheden duidelijk maken.
- **Jongeren vinden het belangrijk mee te denken, maar constateren dat er niet voldoende naar hen wordt geluisterd:** een grote groep vindt dat er onvoldoende naar hen wordt geluisterd. Dit percentage ligt hoger bij de jongeren die al een contact hebben gehad met de jeugdzorg.

Uit deze conclusies zijn een aantal aanbevelingen geformuleerd door de werkgroep 'Jeugd over jeugdzorg'. Deze aanbevelingen zijn belangrijk voor het verbeteren van de jeugdzorg en luiden als volgt:

1. de directe omgeving is voor een jeugdige de belangrijkste plek om op terug te vallen
2. jongeren hebben behoefte aan meer en betere informatie over de jeugdzorg
3. jongeren willen een veilige plek om te praten
4. problemen moeten zo veel mogelijk thuis worden opgelost
5. jongeren moeten betrokken worden bij een evaluatie over de zorg aan hen
6. de jeugdzorg moet makkelijk toegankelijk zijn voor jongeren
7. jeugdzorg moet niet alleen beoordeeld worden op de kwantiteit, maar ook op de kwaliteit

Een deel van de jongeren die met de jeugdhulpverlening te maken krijgen, kunnen niet meer thuis wonen. Zij wonen voor kortere of langere tijd in een internaat of tehuis.

Het gesprek

Voor deze jongerenrapportage heeft in 'House', een blad voor jongeren die in een tehuis wonen, eind 2001 een enquête gestaan. In de enquête werd jongeren gevraagd naar regels, groepsleiding, drukte in de groep, zakgeld en de hulpverlening. 178 jongeren hebben meegedaan. Na de enquête volgde er een gesprek met 11 jongeren, in de leeftijd van 14 tot en met 17 jaar, die in verschillende tehuizen in Nederland wonen. Deze jongeren zitten allemaal in de jongerenraad van hun tehuis. Zo'n raad, waar alleen maar jongeren uit het tehuis inzitten, komt eens in de zoveel tijd bij elkaar om de gang van zaken in het tehuis te bespreken met de leiding. De jongeren kunnen in de gesprekken

aangeven wat ze goed vinden gaan en wat ze willen veranderen in het tehuis. De jongerenraden van de tehuizen komen enkele keren per jaar bijeen in een landelijk Jeugdwelzijnsberaad.

Regels

62% van de ondervraagde jongeren vindt dat hij of zij mee kan beslissen als er in het tehuis belangrijke beslissingen worden genomen. 38% vindt dit niet en vindt dat er eigenlijk niet naar hen wordt geluisterd. Ze geven aan dat ze wel mee mogen praten, maar dat er niet echt wat met hun mening wordt gedaan.

Ze vinden de regels in hun tehuis vaak nog erg streng. Ze moeten vroeg naar bed voor hun leeftijd, mogen weinig naar huis en soms zijn er regels over de 'stomste' dingen, bijvoorbeeld dat ze geen walkman/diskman op mogen in de groep.

"We moeten te vroeg naar bed, 10 over half 10 moeten we al naar boven!!" (meisje, 16 jaar)

"We mogen geen huisdieren op onze eigen kamer verzorgen." (meisje, 13 jaar)

"Het is erg dat je moet vragen of je naar de WC mag." (meisje, 17 jaar)

De regels zijn niet makkelijk te veranderen. Alles moet eerst in een teamvergadering besproken worden en dit duurt allemaal erg lang. Maar over het algemeen zijn de gevraagde jongeren het erover eens dat regels belangrijk zijn. De belangrijkste regel volgens hen is respect voor elkaar. Als je geen respect hebt dan moet je naar je kamer. Belangrijk is ook de regel van het biduurtje. Dit is een uurtje waarin iedereen die wil bidden daar rustig de tijd voor krijgt. Natuurlijk zijn ze het wel eens niet eens met de regels, maar de meeste jongeren begrijpen waarom er regels zijn.

"Zij zijn toch verantwoordelijk voor ons, als we te laat thuis komen zijn ze bezorgd en kunnen ze denken dat je een ongeluk hebt gehad." (jongen, 14 jaar)

Ze vinden het vervelend dat er telkens negatieve beslissingen worden genomen als je je niet aan de regels hebt gehouden. Ook de hoge controle die er op de groep is, wordt vervelend gevonden. Als ze het niet eens zijn met de regels weten de jongeren wat ze moeten doen. Ze kunnen een klacht indienen bij de jongerenraad van het tehuis en daar wordt het besproken met de leiding. Weinig jongeren dienen een klacht in. Toch is er groot vertrouwen in de jongerenraad. De meeste jongeren vinden dat ze serieus worden genomen en dat er naar hen wordt geluisterd, alleen kan de leiding vaak niks veranderen aan de regels.

"De groepsleiding luistert altijd wel naar ons, neemt iedereen serieus, maar kan niks aan de regels doen." (meisje, 16 jaar)

De meeste jongeren zijn het erover eens dat de leiding de regels consequent hanteert. De een krijgt niet een zwaardere straf dan de ander.

Groepsleiding

De groepsleiders zijn een belangrijke factor in het leven van de jongeren. De jongeren bespreken veel met de groepsleiding die vaak beschouwd wordt als vervangende ouders. Ze vragen hen advies over baantjes, woonruimte, uitkering, rechten en plichten in de instelling, maar ook komen ze naar de groepsleiding met persoonlijke verhalen of problemen. Een groepsleider moet van veel markten thuis zijn. Uit de gesprekken met de jongeren komt naar voren dat het per persoon verschilt hoe er over de groepsleiding gedacht wordt. De een heeft veel aan het advies dat de groepsleiding geeft, de ander vindt dat de groepsleiding advies geeft volgens het boekje en dus geen persoonlijke hulp kan verschaffen.

"De groepsleiding luistert nooit naar de mening van de jongeren." (jongen, 14 jaar)

"De groepsleiding neemt mij serieus en kijkt per persoon wat je aan kan." (meisje, 17 jaar)

"Ik stoor me eraan dat de leiding weinig doet als iemand stoned of dronken is." (meisje, 16 jaar).

De groepsleiding heeft weinig tijd. Soms is er zelfs geen tijd om naar de jongeren te luisteren. De leiding heeft het druk met verslagen schrijven en het doen van de administratie. Meer dan de helft van de jongeren is het erover eens dat de groepsleiding te vaak wordt gewisseld. Over het algemeen is dit 3 keer per dag en dan hebben ze het nog niet eens over de algehele personeelwisseling. De leiding zou volgens de jongeren minder administratieve taken moeten hebben. Dit werk zou door andere mensen gedaan kunnen worden, zodat er meer tijd overblijft om advies te geven aan de jongeren.

"Ben je eindelijk aan één gewend, heb je al weer een andere! Bovendien als je er één hebt zie je die heel weinig, zodat je geen band kunt opbouwen." (jongen, 14 jaar)

Aan de andere kant:

"Ik vind het wel fijn dat de groepsleiding zo vaak wisselt, want dan hoef je geen band met ze op te bouwen en is het dus niet moeilijk om afscheid te nemen als ze weer snel een nieuwe baan hebben." (meisje, 17 jaar)

De leiding leeft volgens de jongeren volgens de regels. Ze vinden dat daar wel wat minder de nadruk op mag liggen.

"Alles moet eerst besproken worden in de teamvergadering. Ik stoor me er aan dat je voor alles een afspraak moet maken, zelfs als je even naar buiten gaat." (meisje, 17 jaar)

De meeste jongeren (26% uit de enquête) vragen hulp bij de leiding als ze privé-problemen hebben. Aan de andere kant geven de jongeren ook aan dat ze het moeilijk vinden om iets aan de leiding te vertellen omdat alles direct met het hele team wordt besproken.

Samengevat vinden de jongeren dat de groepsleiding als belangrijke taak heeft advies te geven aan de jongeren. Vaak ontbreekt het de groepsleiding aan tijd. De groepsleiding is erg consequent met de regeltjes, maar de jongeren willen liever dat ze de jongeren meer aandacht geven. Het frequente wisselen van de leiding is een probleem. Zo wordt het moeilijker een vertrouwensband met de jongeren op te bouwen.

Hulpverlening

Jongeren in de jeugdzorg krijgen te maken met een groot aantal hulpverleners. Probleem daarbij is dat het personeel regelmatig wisselt en dat ze geregeld weer met een nieuw iemand geconfronteerd worden.

Dit zorgt er ook voor dat ze niet snel een andere behandelingscoördinator kunnen krijgen als ze ontevreden zijn over hun hulpverlening. Afgezien daarvan zijn de jongeren wel tevreden. Er wordt naar hen geluisterd en ze hebben inspraak in hun behandelingsplan. Ze worden door de behandelingscoördinator serieus genomen. De jongeren zijn wel ontevreden over de te lange wachttijden. Hun advies is: meer personeel inschakelen zodat meer jongeren tegelijkertijd geholpen kunnen worden.

Sommige jongeren hebben te maken met een voogd. De voogd begeleidt de jongere en is verantwoordelijk. Belangrijke beslissingen worden door de voogd genomen. Het aantal keren dat de voogd langs komt bij de jongeren is erg verschillend. Bij de één komt de voogd vaak langs, elke week, bij de ander maar één keer per jaar. Sommigen hebben hun voogd nog nooit gezien. Een groot aantal van de jongeren, zo'n 42% ziet zijn of haar voogd heel soms of zelfs nooit. Wat de redenen hier voor zijn is niet echt duidelijk. Het is ook niet duidelijk of de jongeren dit veranderd zouden willen zien.

Uit de enquête komt naar voren dat ongeveer de helft van de ondervraagde jongeren weet dat hij of zij het eigen dossier mag inzien. De andere helft weet dit niet of denkt dat dit niet mag. De jongeren geven aan dat hierover meer duidelijkheid moet komen.

Drukke in de groep

De jongeren worden in een tehuis ingedeeld in verschillende woongroepen. Over het algemeen geven de jongeren aan dat het druk is in de groep. Vooral als er alleen maar jongens in de groep zitten. In groepen waar kinderen zitten van allemaal verschillende leeftijden, krijgen vaak de jongere kinderen de meeste aandacht of de kinderen die om veel aandacht vragen en erg druk zijn. Dat is soms wel vervelend.

"Drukke kinderen krijgen vaak de meeste aandacht, terwijl de kinderen die stil zijn vaak de meeste hulp nodig hebben." (jongen, 14 jaar)

De jongeren zijn op dit gebied over het algemeen erg positief over de leiding. Ze zijn consequent en geven niet steeds dezelfde jongeren straf. Ze kijken goed wie de veroorzaker is van het probleem. De groepen zijn groot en in veel gevallen zorgt dit voor drukte, ruzie en geroddel. De meeste jongeren vinden dat de leiding genoeg doet om ervoor te zorgen dat iedereen gelijk wordt behandeld.

Andere resultaten van de enquête

De jongeren zijn niet echt tevreden over het eten. 69% zegt het eten matig tot slecht te vinden.

De jongeren zijn niet tevreden over hun zakgeld. Vaak vinden ze dit te laag voor hun leeftijd. Sommige jongeren moeten ook een gedeelte van hun loon inleveren.

Over sport en recreatie zijn de jongeren niet erg tevreden, maar de redenen hiervan liggen soms wat uit elkaar. De een vindt dat er te weinig gesport kan worden, omdat er bijvoorbeeld te weinig geld is, de ander vindt dat er te veel gesport moet worden.

Ongeveer 65% van de ondervraagde jongeren mag niet bepalen naar welke school ze gaan.

Veel jongeren (ongeveer 32%) hebben geen idee waar ze informatie moeten krijgen over een uitkering.

Samengevat

De geïnterviewde jongeren, die in een tehuis wonen, zijn over het algemeen tevreden over hun situatie. Er wordt naar hen geluisterd door de instelling, maar ook in de hulpverlening. Op bepaalde punten geven ze duidelijk aan wat er verbeterd moet worden:

- Er moet een vaste leiding op de groep komen, die niet steeds gewisseld wordt. De jongeren willen met de leiding een vertrouwensband op kunnen bouwen.
- De leiding moet minder administratieve taken hebben, zodat ze meer tijd hebben voor de jongeren.
- Er moeten meer mensen in de hulpverlening werken, zodat de wachttijden afnemen.
- Er moet meer duidelijkheid en uitleg komen over de gang van zaken in de jeugdzorg. Wat zijn de rechten en plichten van de jongeren en welke bevoegdheden heeft een hulpverlener? Dit is belangrijk omdat jongeren zo zelf kunnen beoordelen of alles op de juiste manier verloopt.
- Er moet meer geld komen voor recreatie.
- Er moet meer contact komen met de voogd. Vaak moeten de jongeren zelf het contact onderhouden en komt het er op neer dat er weinig contact is.

Gebruikte rapporten

E. Snel, T. van der Hoek, T. Chessa, *Kinderen in armoede: Opgroeien in de marge van Nederland*, Van Gorcum januari 2001

P. Driest, *AMA's en jonge vluchtelingen aan het woord*, Samah Amsterdam 2002

InspectieTeam gehandicapte jongeren Utrecht & Stichting Alexander, *Tussen beleid en werkelijkheid*, Amsterdam oktober 2001

Luister naar ons: jeugd over jeugdzorg, Stichting De Ombudsman, Landelijk Overleg Kindertelefoons, Landelijk Overleg van Kinder- en Jongerenrechtswinkels, mei 2001

Colofon

Jongerenrapportage Kinderrechten in Nederland in de 21^e eeuw

Een publicatie van het Kinderrechtencollectief, de Nederlandse coalitie van organisaties actief op het gebied van kinderrechten.

Het Kinderrechtencollectief bestaat uit:

- Defence for Children International Nederland
- UNICEF Nederland
- De Landelijke Vereniging voor Kinder- en Jongerenrechtswinkels
- De Nederlandse Jeugd Groep
- De Nationale Jeugd Raad
- Save the Children Nederland
- Plan Nederland
- Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn Jeugd (adviseur)

Interviews en tekst:

Irene van Eijsden en Majorie Kaandorp

Met dank aan:

ATD Vierde Wereld

Nationaal Jeugddebat

Kinder- en Jeugdstudies Universiteit van Utrecht

Collegio/JP 2000+

Stichting Alexander

ROC Gildevaart

Samah

HVO-Querido

Basisschool Maas en Waal te Amsterdam

Deze publicatie is tot stand gekomen dankzij de (financiële) bijdrage van:

- De Nederlandse overheid
- Stichting Kinderpostzegels Nederland
- Jantje Beton
- UNICEF Nederland
- Kinderrechtencollectief

November 2002

Beeldmateriaal:

Drukker: Stenco, Amsterdam

Verspreiding: Defence for Children International Nederland

Postbus 75297
1070 AG Amsterdam
tel 020-4203771
fax 020-4203832
e-mail dcinl@wxs.nl